

Arbeid op Lagekostenbedrijf benadert doelstelling van 50 uur per week

Kees Jagtenberg

De eerste resultaten over de noodzakelijke arbeid op het lagekostenbedrijf zijn hoopgevend. De totale bedrijfsvoering werd in 1998 rondgezet in 51 uur per week. Bijna eenderde van de totale werktijd kwam voor rekening van het melken.

Loonwerk bespaart veel arbeid

De bedrijfsomvang van het lagekostenbedrijf heeft met 400.000 kg melkquotum veel overeenkomsten met het gezinsbedrijf. Er wordt gestreefd naar een acceptabel inkomen gecombineerd met een sociale werkduur.

Het bedrijf met zijn 27 ha grasland en 5 ha maïsland heeft een beperkte mechanisatie en schakelt regelmatig de loonwerker in. De maïs-teelt is in zijn geheel uitbesteed aan de loonwerker evenals alle mestaanwending en de voederwinning op het grasland.

Het meeste werk zit daarom in de directe verzorging van het vee en het melken. Het veemanagement kan daardoor veel aandacht krijgen. Mede door de beperking van de krachtvoergif, die rond de 1200 kg per dier per jaar moet uitkomen, is de interesse voor de juiste voerschema's en het graslandmanagement groot.

De dagelijkse bedrijfsvoering op het lagekostenbedrijf verzorgen de bedrijfsboer Roel Withaar en bij zijn afwezigheid Jan Van Dieren.

Bedrijfsleiding en de andere dagelijkse werkzaamheden worden tot de bedrijfstijd gerekend. Het lagekostenbedrijf kent ook momenten dat werkzaamheden niet alleen door het bedrijfs-hoofd kunnen worden uitgevoerd. In dat geval springt zijn vervanger bij. Op het gezinsbedrijf zullen veelal gezinsleden voor hulp zorgen. Dergelijke werkuren, zoals bij het kuil afdekken

en het opstallen van kalveren worden in de registratie als volwaardige bedrijfsuren meegenomen. De uren gemaakt voor onderzoek blijven uiteraard buiten beschouwing.

Melken kost relatief veel tijd

De 40 tot 50 melkgevende koeien komen rechtstreeks uit de ligboxenstal in de twee maal vijf zij-aan-zij melkstal. In deze melkstal is geen afname apparatuur. Krachtvoer wordt gegeven via trekautomaten met ponsinstelling. De melktijd (inclusief schoonmaken melkstal) bedraagt gemiddeld 29 % van de totale werktijd op het bedrijf (tabel 1).

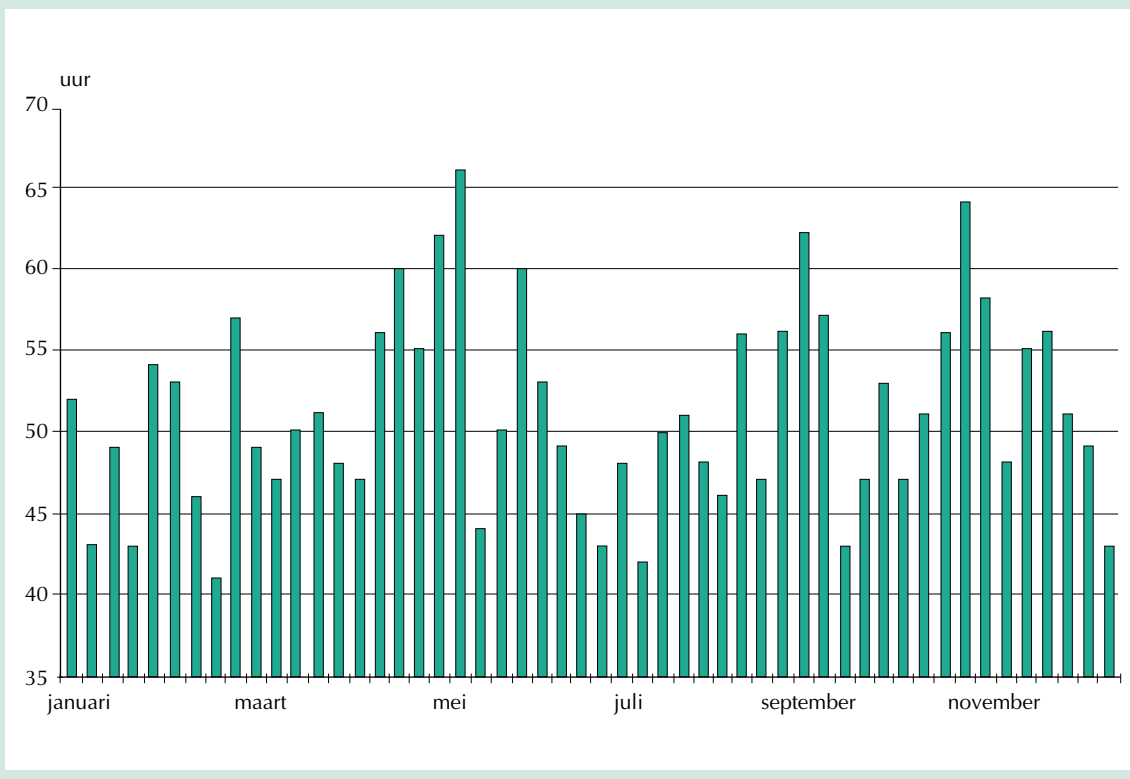
Gestreefd wordt naar een vlak afkalfpatroon, het vraagt nog enige tijd om dit te realiseren. De melktijd vertoont, zoals verwacht, een duidelijk verband met het aantal melkgevende dieren. In de melkstal werden gemiddeld iets meer dan 40 koeien per uur gemolken.

Helpt tijd voor verzorging en hygiëne

Naast melken is de verzameling van werkzaamheden die we kunnen groeperen onder de noemer 'veeverzorging en schoonmaak werkzaamheden' goed voor goed 27,6 uren per week. Dit zijn werkzaamheden als voeren, verwijderen, uitmesten en het met stro instrooien van de ligboxen. Deze verzamelgroep van bewerkingen maakte maar liefst 54 % van de totale arbeid

Tabel 1 Verdeling van de werkzaamheden naar bewerking in 1998 (uren en percentage)

	Jaar	Week	Percentage
Melken	774	14,8	29
Veeverzorging en stalhygiëne	1440	27,6	54
Graslandverzorging	208	4	8
Voederwinning	35	0,7	1
Diversen	199	3,8	8
Totaal	2656	50,9	100

Figuur 1 Arbeid per week op het Lagekostenbedrijf

uit. In het komende jaar zal deze groep van bewerkingen verder worden uitgesplitst, zodat een nog beter inzicht ontstaat in de arbeidsinzet op het bedrijf.

De overige werkzaamheden zijn qua duur slechts van beperkte omvang. Vooral de uren voor voederwinning zijn minimaal doordat de loonwerker de voederwinning verzorgt van maaien tot en met het aan de kuil rijden.

Arbeid tijdens een week

Een aantal werkzaamheden komt dagelijks terug. Melken, voeren en de basis veeverzorging kun je immers niet doorschuiven naar de volgende dag. Hoeveel tijd dit basiswerk kost wordt het eenvoudigst zichtbaar in het aantal uren dat in het weekend gemaakt wordt. Op de zaterdag en zondag werd per dag respectievelijk 7,3 en 4,7 uur gewerkt. Vooral op zondag blijven de werkzaamheden beperkt tot de meest

noodzakelijke. De overige werkzaamheden zoals afrasteren, ligboxen instrooien en graslandverzorging zijn iets minder daggebonden. Op een gemiddelde doordeweekse dag wordt 7,8 uur gewerkt.

Arbeidspieken onvermijdelijk

De werkzaamheden per week zijn weergegeven in figuur 1. Het gemiddeld aantal gewerkte uren per week bedroeg 51 uur. Tussen de verschillende weken varieerde werkduur behoorlijk van minimaal 41 uur tot maximaal 66 uur per week. In het begin van het jaar loopt het aantal gewerkte uren geleidelijk op. In de eerste maanden van het jaar nemen de dagelijkse winterwerkzaamheden veelal toe door de stijging van het aantal nieuwmelkte koeien (half mei). Hierdoor is meer aandacht nodig voor de diergezondheid en voor de verzorging van de kalveren. Vanaf begin februari komen daar de eerste voorjaarswerkzaamheden bij. Uiteindelijk bereikt de werkdruk half mei zijn top met 66 uur per week. In deze week werd onder ongunstige omstandigheden de eerste partij ingekuuld. Ook in de herfst en het begin van de winter springen er een aantal weken uit waarop de koeien geschoren zijn en de laatste maïs de kuil in ging. Door het natte

De voorjaarswerkzaamheden zorgen voor een kleine arbeidspiek.

weer vroeg het schoonmaken van de kavelweg veel extra tijd.

Vanaf november wordt ook het klauwbekappen in eigen beheer uitgevoerd.

Tot slot

Uit het eerste volledige jaar blijkt dat het moge-

lijk is met gemiddeld 51 uur per week alle werkzaamheden uit te voeren. Met een goede arbeidsorganisatie én arbeidsdiscipline is dus een sociaal aanvaardbare werkweek haalbaar. Arbeidspieken zijn echt niet geheel te voorkomen, maar daar staan ook weer arbeidsdalen tegenover!

Bedrijfsboer
Roel Withaar
klaart het werk
in gemiddeld 51
uur per week.

